

ЛІТЕРАТУРА

1. Конвенція ООН про права дитини від 27 лютого 1991 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_021.
2. Про охорону дитинства : Закон України від 26 квітня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 30. – Ст. 142.
3. Конвенція про контакт з дітьми від 15 травня 2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_659
4. Красицька Л. В. Здійснення та захист права батьків і дитини на контакт / Л. В. Красицька // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. – 2012. – Вип. 4. – С. 213–224.
5. Сімейний кодекс України : Закон України від 10 січня 2002 року // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135.
6. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 року № 866 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/866-2008-%D0%BF>
7. Захист прав дітей у цивільному судочинстві. Судові рішення. Практичний посібник / За заг. ред. В. Т. Маляренка. – К., 2012.
8. Яворська О. Медіація в сімейних спорах / О. Яворська, А. Демчук // Історико-правовий часопис. – 2013. – № 2. – С. 79–83.

УДК 347. 921

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ НОТАРІУСІВ В НІМЕЧЧИНІ

SOME ASPECTS OF NOTARY IN GERMANY

Дениськ Н.М.,
викладач*Міжнародний гуманітарний університет*

Розглянуто основні моделі латинського нотаріату, а також аналізуються форми німецької моделі. Стаття присвячена короткому аналізу особливостей розвитку нотаріату в Німеччині. Характеризуються окремі вимоги щодо організації та функціонування нотаріальної діяльності в Німеччині.

Ключові слова: модель, форма, нотаріат, діяльність, адвокат, посадова особа, обов'язки нотаріуса.

Рассмотрены основные модели латинского нотариата, а также анализируются формы немецкой модели. Статья посвящена краткому анализу особенностей развития нотариата в Германии. Характеризуются отдельные требования по организации и функционированию нотариальной деятельности в Германии.

Ключевые слова: модель, форма, нотариат, деятельность, адвокат, должностное лицо, обязанности нотариуса.

Today in Europe there are three basic models of Latin Notaries, German, French and mixed. German notary model is presented in three forms: notaries, lawyers, notaries, notary-public servants.

In the system of the German notary is a public officer, according to the law of the country must have a law degree, a similar formation judge or lawyer.

The post of notary may be appointed only a German national who, according to the German Law on Judges, suitable for the post of judge. It must be «complete lawyer». A person over 60 years cannot be appointed a notary. The age limit for acting notary – 70 years.

In Germany, the notary is obliged to participate in the conclusion of agreements relating to the areas of law listed below: Commercial Law, Corporate Law, Family Law.

Job notary is not a commercial activity. The notary is obliged to refuse any commercial action, particularly from campaign, contrary to the official position. From this position it special duties resulting in the state legislative definition of the relevant organization of this activity. Should be made clear legislative procedural prerequisites.

The study of international experience enables notaries to examine good practice abroad, familiar with German law on the organization and functioning of notaries.

Key words: model, form, notaries, activity, lawyer, official, duties notary.

За твердженням Ж. А. Тальпіса, на сьогодні в Європі існує три основні моделі латинського нотаріату: німецька, французька та змішана [1].

Німецька модель нотаріату представлена в трьох формах:

1. Нотаріуси (займаються чисто нотаріальною діяльністю і нічим більше. Ця форма нотаріату практикується в Баварії, Бранденбурзі, Гамбурзі, Мекленбург-Передній Померанії, Рейнланд-Пфальці, Саарі, Саксонії, Саксонії-Анхальт, Тюрингії та прилеглої до Рейну частини Північної Рейн-Вестфалії).

2. Адвокати-нотаріуси (паралельно з адвокатською діяльністю практикують також нотаріальну. Ця форма нотаріату поширена в Берліні, Бремені, Гессені, Нижній Саксонії, Шлезвіг-Гольштейні і в східних областях Північної Рейн-Вестфалії).

3. Нотаріуси-державні службовці (платня виплачується з державного бюджету, а гонорар за послуги повністю йде в казну країни. Ця форма нотаріату практикується у Баден-Вюртемберзі).

У системі органів Німеччини (далі – ФРН) нотаріус є посадовою особою, згідно із законом країни, повинен мати юридичну освіту, аналогічну освіті судді або адвоката [4]. Призначаються земельним урядом. Вони уповноважені завіряти договори та акти, і повинні давати незалежні безсторонні консультації усім сторонам договору. У залежності від конкретної землі ФРН, свої обов'язки вони здійснюють через нотаріуса (тобто, коли їхня єдина спеціальність – нотаріус з цивільного права), або «адвоката та нотаріуса» (тобто, це адвокат, який також може виступати у ролі нотаріуса). У більшості частин ФРН нотаріуси не працюють на державу, єдине виключення становить земля Баден-Вюртенбург, де вони в основному є державними службовцями [1].

На посаду нотаріуса, може бути призначений лише громадянин ФРН, який, за німецьким Законом про суддів, підходить для посади судді. Він повинен бути «повним юристом» (за німецькою термінологією). Для призначення нотаріусом достатнім буде мати закінчену

юридичну освіту, отриману в університеті або інституті колишньої Німецької Демократичної Республіки, пройти дворічну підготовчу практику зі складанням іспиту на «дипломованого юриста» замість підтвердження придатності на посаду судді, згідно з німецьким Законом про суддів. Якщо претендент на посаду нотаріуса працював у державному нотаріаті, тоді необхідність, у підготовчій практиці з державним іспитом відпадає. Додатково проводиться перевіряюче спілкування у відповідній комісії для того, щоб встановити, чи дійсно у кандидата наявні особистісні передумови для незалежної консультативної діяльності в якості нотаріуса [2]. Особа, старша 60 років не може бути призначена нотаріусом. Вікова межа для виконуючого обов'язки нотаріуса – 70 років [1].

У ФРН нотаріус зобов'язаний брати участь в укладенні угод у таких галузях:

- комерційне право (нерухомість, покупка, дарча, тимчасове користування, встановлення іпотеки та іпотечних боргів);

- корпоративне право (підприємницька діяльність, підстава або переоформлення товариств, товариств громадянського права, передача часткою, внесення до Торгового Реєстру і т.д.);

- спадщина і дарування (заповіт і договір про спадщину, клопотання про видачу документа на право успадкування, розподіл спадщини, договір дарування);

- сімейне право (шлюб, партнерство, сім'я, шлюбний договір, договір про розлучення, договір про партнерство, усиновлення);

- запобігання суперечок, мирне врегулювання конфліктів, угода про наслідки розлучення (розподіл майна, виконавчі листи і т.д.);

- довіреність на медичний догляд (розпорядження про передачу опікувальних прав, передача іншій особі прав щодо прийняття важливих медичних рішень в разі втрати дієздатності).

До обов'язків нотаріуса відноситься і т. зв. «пояснення»: пояснення всіх можливих шляхів врегулювання певної справи. Нотаріуси несуть майнову відповідальність, якщо необхідні пояснення не надаються. Консультації нотаріуса з усіх юридичних питань обов'язково повинні бути задокументовані. Нотаріус повинен об'єктивно, незалежно і неупереджено оцінювати угоду по відношенню до всіх учасників. При цьому він зобов'язується зберігати всі матеріали справи в таємниці. Також нотаріус складає проекти договорів відповідно до законодавства ФРН і дає юридичні консультації щодо договору. Він зачитує вголос Договір в присутності всіх відповідних сторін. Договір підписується всіма сторонами і скріплюється печаткою нотаріуса. При цьому нотаріус повинен переконатися, що всі учасники угоди, включаючи іноземних представників, які не володіють німецькою мовою, ознайомлені з текстом документа. Для цього запрошується перекладач [3].

Для німецької моделі характерна незначна активність нотаріуса на всіх етапах нотаріального процесу. Його робота зводиться до розробки відповідного акту і його подальшого посвідчення. Нотаріус не грає значної ролі при підготовці здійснення нотаріальної дії: проведенні консультацій, переговорів, здобутті необхідних документів і т. д.

Лише той адвокат може бути призначений нотаріусом, який до подачі заяви мінімум п'ять років мав доступ до адвокатської діяльності та мінімум три роки без перерви пропрацював за своєю основною професією адвоката у тому нотаріаті, де він хотів би стати нотаріусом. Допуск до посади нотаріуса є державним актом, який не може бути переданий до компетенції нотаріальної палати, оскільки нотаріуси призначаються земельним управлінням юстиції після заслуховування нотаріальної палати шляхом вручення свідоцтва про призначення на

посаду. Свідоцтво має окреслювати сферу компетенції та офіційне розташування нотаріуса, а також містити дані про тривалість призначення. Нотаріус повинен працювати незалежно, тому він не може бути об'єднаний в асоціацію або спільний офіс з іншими професіями, наприклад адвокатами. Діяльність нотаріуса повинна перевірятись на її відповідність законодавству та процедурам. На це повинні бути уповноважені органи управління справами юстиції в якості установи службового нагляду (у ФРН такий нагляд здійснює президент відповідного суду землі). Орган службового нагляду не може самостійно оскаржувати дії з правового консультування або зміст документів, бо він не є фаховим наглядом, якщо тільки немає явних порушень закону [4, с. 140-145].

Відповідно до Федерального положення про нотаріат, професія нотаріуса не є комерційною діяльністю. Нотаріус зобов'язаний відмовлятися від будь-яких комерційних дій, зокрема, від агітацій, що суперечать офіційній посаді. З такого його становища витікають особливі обов'язки держави на законодавче визначення відповідної організації цієї діяльності. Повинні бути прийняті чіткі законодавчі процедурні передумови [5].

Так повинна призначатися саме така кількість нотаріусів, якої вимагає впорядкована, з урахуванням потреб населення, правова система. Цей принцип квотування повинен бути прив'язаний до принципу захисту території. У такий спосіб досягається прийнятий рівень забезпечення населення нотаріусами і їх нотаріальними послугами по всій території, а також і в сільських місцевостях. А, якщо поряд з цим ще й функціонує добре побудована система реєстрації, наприклад, прав на земельні ділянки, то немає обов'язкової потреби здійснювати нотаріальні дії відносно земельної ділянки саме там, де вона знаходиться [7].

Потреба у певній кількості нотаріусів перевіряється дослідженням співвідношення кількості нотаріальних дій і навантаження відповідного конкретного нотаріуса. Резерв повинен містити достатню кількість наступників для тих нотаріусів, які закінчують їх діяльність. У ФРН приблизно на 20000 населення припадає один нотаріус [9].

Принцип квотування та наявність округів забезпечують екзистенцію (існування) нотаріуса і таким чином його незалежність. Але необхідним є також прийняття законодавчого акта про нотаріальні збори для того, щоб уникнути конкуренції цін. Структура законодавчого документа про збори повинна забезпечити нотаріусу прийнятний рівень надходжень. Документ про збори також має функцію забезпечення соціального врівноваження між клієнтами, наприклад завдяки тому, щоб бідніші клієнти отримували б такі ж якісні нотаріальні послуги, навіть якщо вони неспроможні їх оплатити (таке положення характеризує принцип соціальної держави, що яскраво проявляється у ФРН) [4, с. 144-145].

Характеризуючи окремі вимоги щодо нотаріальної діяльності у ФРН, слід звернути увагу на один важливий аспект організації та функціонування нотаріату. Так, приватний нотаріус може бути функціональним тільки у випадку існування сильної інституції самоврядування у формі палати нотаріусів, якій держава передає повноваження щодо впорядкування нотаріату [6].

Відповідно до норм Федерального положення про нотаріат, нотаріальна палата – це сукупність об'єднаних у ній нотаріусів, вона повинна слідкувати за честю і гідністю своїх членів, сприяти дотриманню нотаріального права та піклуватись про сумління й добросовісне виконання професійних обов'язків нотаріусів та кандидатів на посаду нотаріуса [8].

Отже, дослідження міжнародного досвіду діяльності нотаріусів дає можливість вивчити позитивну практику зарубіжних країн, ознайомитися з законодавством Німеччини щодо організації та функціонування нотаріату.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ільїна Ю. П. Особливості правового статусу нотаріуса у деяких зарубіжних країнах / Ю. П. Ільїна // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. – 2013. – № 5.
2. Бесчасний В. Нотаріат в Україні : навчальний посібник / В. М. Бесчасний. – К. : Знання, 2008. – 494 с.
3. Бондарева М. Особливості організації системи нотаріальних органів у країнах латинського нотаріату / М. Бондарева // Право України. – 2006. – № 4. – С. 146–149.
4. Гулевська Г. Ю. Аналіз зарубіжного досвіду державного регулювання нотаріальною діяльністю та пріоритети запозичення в Україні / Г. Ю. Гулевська // Підприємництво, господарство та право. – 2003. – № 7. – С. 57–61.
5. Дударев А. В. Роль и содержание деятельности Международного союза латинского нотариата (МСЛН) в современных условиях / А. В. Дударев, А. Х. Абашидзе // Государство и право. – 2001. – № 1.
6. Єфіменко Л. Реформа нотаріату – виклики сьогодення / Л. Єфіменко // Право України. – 2008. – № 8. – С. 110–114.
7. Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2010. – № 8. – С. 140–146.
8. Федеральне положення про нотаріат зі змінами // Федеральний вісник Законів Німеччини. – 1981. – 7 серпня.
9. Німеччина : система нотаріату і правила оформлення прав власності на нерухомість [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.informjust.ua/text/716>.

УДК 347. 921

ОСОБЛИВОСТІ ЗМІСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

FEATURES OF THE CONTENT OF CIVIL PROCEDURE LEGAL RELATIONSHIPS

Діденко Л.В.,
к.ю.н., доцент кафедри цивільного
та господарського права і процесу
Міжнародний гуманітарний університет

У статті здійснено аналіз окремих видів цивільних процесуальних правовідносин. Автор відмічає, що зміст правовідносин складається із процесуальних дій, а процесуальні права та обов'язки є тільки формою правовідносин.

Ключові слова: правовідносини, цивільний процес, зміст правовідносин.

В статье осуществлен анализ отдельных видов гражданских процессуальных правоотношений. Автор отмечает, что содержание правоотношения состоит из процессуальных действий, а процессуальные права и обязанности являются только формой правоотношений.

Ключевые слова: правоотношения, гражданский процесс, содержание правоотношений.

In article the analysis of certain types of civil procedural legal relationships. The author notes that the legal content consists of procedural actions and procedural rights and duties are only a form of legal relations.

Of course, civil procedural legal relationships are procedural because they occur on the basis of the Code of Civil Procedure.

Civil legal proceedings are closely linked derivatives of substantive law, violation or contesting recognition which fall under civil jurisdiction and labeled in art. «The courts consider in civil proceedings the case of protection of violated, unrecognized or disputed rights, freedoms or interests arising from civil, housing, land, family, labor relations and other relations, except when considering such cases conducted under the rules of another proceedings.

The law may provide for the consideration of other cases under the rules of civil procedure».

During the civil procedure regulation of social relations, the participants acquire rights and obligations in the future and determine the behavior of participants in existing relations between them.

Like any other social system of relationships established by the interaction between persons. In the relationship is the interaction of its members in accordance with the subjective rights and responsibilities that they have.

Members of civil legal proceedings take procedural rights and duties in the presence of complex circumstances, without which they will not.

Key words: legal relations, civil process, maintenance of relations.

Цивільні процесуальні правовідносини – це врегульовані цивільним процесуальним правом відносини, що складаються між судом і кожним з учасників цивільного процесу у зв'язку зі здійсненням правосуддя у цивільних справах, що становлять певну систему.

Поняття і суть цивільних процесуальних правових відносин є центральним питанням науки цивільного процесуального права. Не буде перебільшенням вважати, що розробка всіх основних інститутів процесуального права, як і дослідження теоретичних положень науки, не може бути успішно завершена без всебічного аналізу процесуальних відносин.

Досліджуючи цивільні процесуальні правовідносини, необхідно звернутися до загальнотеоретичних питань про види правовідносин. Відповідно до функцій права вони поділяються на регулятивні та охоронні. Регулятивні правовідносини виникають із фактів правомірної поведінки

суб'єктів, яка відповідає нормам права. Охоронні правовідносини виникають із фактів неправомірної поведінки суб'єкта, яка вимагає певної реакції держави, пов'язаної з юридичною відповідальністю.

Цивільний процесуальний кодекс України (далі – ЦПК України), який є єдиним джерелом процесуальних правовідносин у процесі цивільного судочинства, містить як регулятивні норми, так і охоронні, тому цивільні процесуальні правовідносини можуть бути регулятивними (наприклад, ст. 157 ЦПК України «Строки розгляду справи») і охоронними (наприклад, ст. 152 ЦПК України «Види забезпечення позову»).

Правовідносини поділяються за характером обов'язку на правовідносини активного та пасивного типу. Правовідносини активного типу містять обов'язок здійснити певні дії на користь іншої сторони. У цивільних процесуальних правовідносинах до таких можна віднести відно-